

ฉบับที่ 3/2561

วันที่ 9 มกราคม 2561

มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

นายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ) ซึ่งเป็นโครงการให้ความช่วยเหลือระยะที่ 2 แก่ผู้ผ่านการตรวจสอบในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2560 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. หลักการ

1) การวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคล (Personalized Plan) โดยจัดให้มีผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (Account Officer: AO) เพื่อทำหน้าที่สำรวจสภาพข้อเท็จจริง สอบถามความประสงค์ และให้คำแนะนำแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้รัฐบาลสามารถ ให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล และมีความยั่งยืน

2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามความจำเป็นอย่างรอบด้าน (4 มิติ) เพื่อให้การพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสอย่างรอบด้านใน 4 มิติ ได้แก่ (1) การมีงานทำ (2) การฝึกอบรมอาชีพและการศึกษา (3) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และ (4) การเข้าถึง สิ่งจำเป็นพื้นฐาน

3) การค้นหาและติดตามผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ “ทุกคน” ที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาท และอยู่ในวัยแรงงาน เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมการพัฒนาตนเองได้โดยสมัครใจ

4) การบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบบเบ็ดเสร็จ โดยมีโครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการ ในทุกมิติรวมกว่า 34 โครงการ จากความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐอย่างน้อย 13 หน่วยงาน (6 กระทรวง 3 ธนาคาร 2 กองทุนและ 2 หน่วยงาน)

2. การดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ จึงกำหนด โครงสร้างการดำเนินงาน ดังนี้

1) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (คนส.) ทำหน้าที่ กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2) คณะอนุกรรมการติดตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (คอต.) ทำหน้าที่ ติดตามความคืบหน้าและผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล

3) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำจังหวัด (คอจ.) ทำหน้าที่ แต่งตั้ง กำกับดูแล และกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และการลงพื้นที่ของคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการ แห่งรัฐประจำอำเภอ และมอบหมายและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล

4) คณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ หรือ “ทีมหมอประชารัฐสุขใจ (ทีม ปรจ.)” ประกอบด้วยคณะทำงานระดับอำเภอ และผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (AO) ซึ่งทำหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เหมาะสมและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยการสัมภาษณ์ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคล เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สอบถามความประสงค์ เช่น การทำงาน การฝึกอบรมอาชีพ เป็นต้น โดย AO ต้องรับผิดชอบดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่ละรายตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการวิเคราะห์ และติดตามเพื่อให้ทราบว่าผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายนั้น มีการพัฒนาอย่างไรหรือมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือไม่เพียงใด

3. โครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต

โครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ เป็นการบูรณาการโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น โดยมีโครงการเพื่อรองรับจำแนกตามมิติต่าง ๆ ดังนี้

1) มิติที่ 1 การมีงานทำ เช่น การจัดหางานในประเทศและต่างประเทศโดยกระทรวงแรงงาน โครงการแฟรนไชส์สร้างอาชีพเพื่อผู้มีรายได้น้อยโดยกระทรวงพาณิชย์ โครงการตลาดประชารัฐโดยกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

2) มิติที่ 2 การฝึกอบรมอาชีพและการศึกษา เช่น โครงการฝึกอาชีพเร่งด่วนเอกประสงค์ (ช่างชุมชน) โดยกระทรวงแรงงาน โครงการเพิ่มทักษะอาชีพแก่เกษตรกรผู้ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการมหาวิทยาลัยประชาชนโดยธนาคารออมสิน (ธ.ออมสิน) โครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่เกษตรกรลูกค้าผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2560 โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น

3) มิติที่ 3 การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาอาชีพของผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ โดย ธ.ก.ส. โครงการสินเชื่อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการสินเชื่อธุรกิจแฟรนไชส์ โครงการสินเชื่อ Street Food โดย ธ.ออมสิน เป็นต้น

4) มิติที่ 4 การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น โครงการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โครงการสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโดยธนาคารอาคารสงเคราะห์และกระทรวงการคลัง การออมเพื่อการเกษียณอายุสำหรับแรงงานนอกระบบโดยกองทุนการออมแห่งชาติ

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวข้างต้นสามารถให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้อย่างน้อย 4,695,407 คน นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถเสนอโครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ เพิ่มเติมได้ และโครงการต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยความเห็นชอบของ คอต.

4. มาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง

ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่แสดงความประสงค์จะพัฒนาตนเองในแบบประเมินและเมนูการพัฒนา รายบุคคล จะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น สินค้าเพื่อการศึกษาและวัตถุดิบเพื่อเกษตรกรรม จากร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านอื่น ๆ ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด ตามแนวทางประชารัฐสวัสดิการเพิ่มเติม โดยจะเริ่มได้รับในเดือนถัดไปหลังจากเดือนที่แสดงความประสงค์ จนถึงเดือนธันวาคม 2561 ดังนี้

1) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้น้อยไม่เกิน 30,000 บาทในปี 2559 จะได้รับวงเงินเพิ่มเติมจำนวน 200 บาท/คน/เดือน

2) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาทในปี 2559 จะได้รับวงเงินเพิ่มเติมจำนวน 100 บาท/คน/เดือน

5. มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

มาตรการภาษีเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคลและจูงใจให้นายจ้างที่เป็นนิติบุคคลจัดการฝึกทักษะฝีมือให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐหรือพิจารณาจ้างงานผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นกรณีพิเศษโดยให้หักรายจ่ายเป็นจำนวน 1.5 เท่าของรายจ่าย ดังนี้

1) รายจ่ายที่นายจ้างได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการฝึกทักษะอาชีพให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2) รายจ่ายที่นายจ้างได้จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโดยการจ่ายค่าจ้างผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เฉพาะรายจ่ายที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในส่วนที่ไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนลูกจ้างในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น

ทั้งนี้ สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2562

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกล่าวไว้ว่า มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ จะช่วยเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐอย่างเป็นรูปธรรม และถือเป็นมิติใหม่ของการจัดทำมาตรการของรัฐบาล ใน 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. เป็นครั้งแรกของการจัดทำมาตรการที่มีการบูรณาการความร่วมมือและโครงการในการแก้ไข
ปัญหาความยากจนซึ่งเป็นปัญหารากเหง้าของประเทศ
2. เป็นการแก้ไขปัญหาของประชาชนแบบไม่เหวี่ยงแห มีเป้าหมายชัดเจน (Targeted Poverty Alleviation)
3. เป็นการออกแบบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคลโดยทีม ปรจ. ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และเสนอแนะแผนที่ชีวิตให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
4. มีการบันทึกและติดตามผลสัมฤทธิ์อย่างใกล้ชิดจากผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
5. เป็นการแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างรอบด้าน และยั่งยืน เพราะเป็นการติดต่ออาวุธให้เครื่องมือแก่ผู้มีรายได้น้อยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

สำนักนโยบายภาษี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โทร. 0 2273 9020 ต่อ 3519 และ 3509

โทรสาร 0 2273 9088

มาตรการพัฒนา “คุณภาพชีวิต” ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

หลักการ:

- ✓ วิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือรายบุคคล
- ✓ ติดตามดูแลผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่าปีละ 3 หมื่นบาททุกคน
- ✓ บูรณาการหน่วยงานรัฐเพื่อแก้ปัญหาความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ

การดำเนินงานทำ:

จัดหางานที่เหมาะสม
และส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพ

**การฝึกอาชีพ
และการศึกษา:**
ฝึกทักษะ ให้ความรู้
และทำให้เข้าถึงการศึกษา
อย่างเท่าเทียม

**การเข้าถึงแหล่งเงินทุน
ในระบบ:**
เข้าถึงสินเชื่อและ
แก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ
แบบบูรณาการ

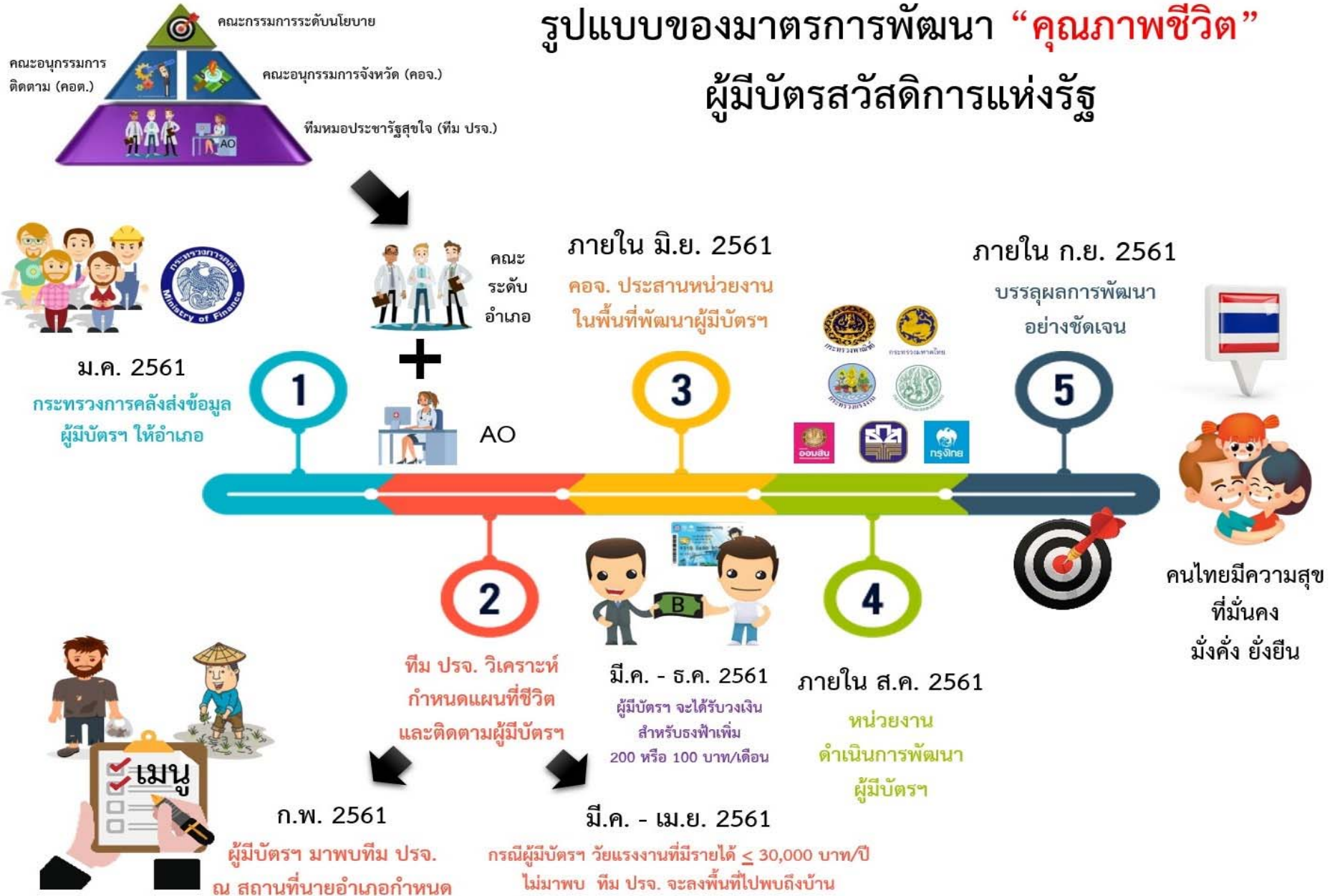
การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน:

สนับสนุนให้เข้าถึงสิ่งจำเป็นในชีวิต เช่น ที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน การออมเพื่อการเกษียณ เป็นต้น

รูปแบบของมาตรการพัฒนา “คุณภาพชีวิต”

ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

การรักษาโดย ทีมหมอประชารัฐสุขใจ (ปรจ.)

วินิจฉัย และรักษา

ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง (วิเคราะห์อาชีพที่เหมาะสม)

เกษตรกร

ทำงาน มีนายจ้าง

ทำงานอิสระ

อื่น ๆ

อายุกรรม (หาสาเหตุและแนวทาง เบื้องต้นเพื่อเพิ่มรายได้)

เพิ่มทักษะ

ทำงาน

เพิ่มทักษะ

ทำงาน

เฉพาะทาง (ระบุแนวทางเพิ่มรายได้)

ฝึกทักษะฝีมือ

เพิ่มพูนศักยภาพ

หางานให้

หาโอกาสทางธุรกิจให้

สั่งยา (กำหนดมาตรการพัฒนาเป็นรายบุคคล)

- การอบรมเกษตรกร (กระทรวงเกษตรฯ)
- โครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่เกษตรกรลูกค้าผู้มีรายได้น้อย (ธ.ก.ส.)
- จัดทำอาชีพเสริมนอกฤดูกาลผลิต (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
- จัดหางานในประเทศ/นอกประเทศ (กรมการจัดหางาน)
- รับงานไปทำที่บ้าน (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน)
- สืบเชื้อชุมชนปรับเปลี่ยนการผลิต (ธ.ก.ส.)
- สืบเชื้อพัฒนาอาชีพ (ธ.ก.ส.)
- สืบเชื้อแม่เห็้นกระบือ ระยะที่ 3 (ธ.ก.ส.)
- สืบเชื้อภูมิม้า (ธ.ก.ส.)
- โครงการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย (พทท) (ธ.ก.ส.)
- ตลาดประชารัฐ (กรมการพัฒนาชุมชนและกรมการค้าภายใน)
- โครงการพัฒนาฝีมือให้แก่ผู้มีรายได้น้อย (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- การฝึกอาชีพเสริม (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- มหาวิทยาลัยประชาชน (ออมสิน)
- คลินิกสุขภาพทางการเงินเคลื่อนที่ (ออมสิน)
- การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) (ออมสิน)
- การพัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการ Franchise (ออมสิน)
- จัดหางานในประเทศ/นอกประเทศ (กรมการจัดหางาน)
- โครงการสร้างสัมมาชีพแก่ครัวเรือนยากจน (กรมการพัฒนาชุมชน)
- สืบเชื้อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (ออมสิน)
- โครงการฝึกช่างนอกประสงค์ (ช่างชุมชน) (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- โครงการพัฒนาฝีมือให้แก่ผู้มีรายได้น้อย (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- การฝึกอาชีพเสริม (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- มหาวิทยาลัยประชาชน (ออมสิน)
- โครงการสร้างสัมมาชีพแก่ครัวเรือนยากจน (กรมการพัฒนาชุมชน)
- คลินิกสุขภาพทางการเงินเคลื่อนที่ (ออมสิน)
- การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) (ออมสิน)
- โครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนฯ (กรมการพัฒนาชุมชน)
- Franchise สร้างอาชีพเพื่อผู้มีรายได้น้อย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า)
- ตลาดประชารัฐ (กรมการพัฒนาชุมชนและกรมการค้าภายใน)
- สืบเชื้อ GSB Home Stay (ออมสิน)
- สืบเชื้อธุรกิจแฟรนไชส์ (ออมสิน)
- สืบเชื้อ Street Food (ออมสิน)
- เงินฝากกองทุนสุข (ธ.ก.ส.)
- เงินฝากเนื้อเรียกพิเศษสวัสดิการแห่งรัฐ (ออมสิน)
- หลักประกันรายได้ตามอายุ (กอบข.)
- ประกันอุบัติเหตุทุรยอย (คปภ.)
- การให้กู้ยืมจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.)
- โครงการสืบเชื้อที่อยู่อาศัยเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ (ธนาคารอาคารสงเคราะห์และกรมธนารักษ์)
- การจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (กรมธนารักษ์และกรมเคหะแห่งชาติ)
- การจัดหาที่ดินทำกิน (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)